

PŘÍPRAVA A ORGANISACE LETUČEK NA MAPĚ A V TERÉNU

Major Břetislav Šnobl

I

Dosavadní zkušenosti s prováděním velitelské přípravy svědčí o tom, že řada velitelů a náčelníků nevyužívá dosud plně všech forem velitelské přípravy. Zvláště málo využívají jednoho z neúčinnějších prostředků, jakým je letučka. Příčinou tohoto nedostatku je, že tito velitelé a náčelníci nepochopili dosud správně význam letuček a provádějí je jen v rámci velitelských dnů a velitelských shromáždění na themata stanovená rozkazem ministra národní obrany pro operační přípravu.

Téměř vůbec však neprovádějí letučky s podřízenými důstojníky z vlastní iniciativy podle potřeb, které jsou vlastní jen podřízenému štábu, a podle potřeb, které vyvstanou až v průběhu výcvikového roku. Proto též náčelník generálního štábu ve svém rozboru velitelského shromáždění u MNO a GŠ v r. 1955 zdůraznil, že je žádoucí, aby každý velitel a náčelník v průběhu výcvikového roku provedl se svými veliteli a štáby nejméně dvě letučky mimo program plánované velitelské přípravy.

Letuček je výhodné použít zejména k prověření důstojníků, jak splnili uložené úkoly osvojit si určité operačně taktické znalosti. Na příklad roku 1954 byl vydán nový Polní řád, v kterém jsou ustanovení o novém způsobu zasazení mechanisované divise, která je v druhém sledu sboru. Při cvičení na toto thema dopustil se štáb sboru četných chyb a v rozboru řídicí cvičení nařídil odstranit nedostatky, které byly jejich příčinou. Bylo účelné, aby se štáb okruhu o splnění tohoto nařízení přesvědčil letučkou. Podobně i v letošním roce byly vydány směrnice o velení vojskům, podle nichž již bude prováděna řada cvičení. I tu bude vhodné, aby řídicí cvičení odhalili nedostatky ve velení vojskům podle nových zásad, nařídili jejich odstranění a o splnění tohoto nařízení se přesvědčili vhodnou formou letučky.

Nedocenění významu letuček je někdy způsobeno nesprávným chápáním a stanovením učebního cíle letučky. Zásadně musíme stanovit jako učební cíl buď prověřit nebo zdokonalit určité operačně taktické znalosti, po případě štábní návyky. Bylo by však nesprávné chápat slovo prověřit nebo přezkoušet doslova a opomíjet výchovný cíl letučky. Nesplnila by na příklad svůj účel letučka, v které by zařazení účastníci jen řešili určitý úkol, avšak nebylo by jim ukázáno, jaká jsou možná řešení, jejich zdůvodnění, jakých chyb se dopustili jednotliví zařazení účastníci a nač zaměřit úsilí k odstranění zjištěných nedostatků. Stejně tak je nesprávně zvolen učební cíl, jestliže účastníci mají řešit úkol na thema, které si dosud neosvojili ani theoreticky. Na příklad bylo by nesprávné chtít letučkami učit důstojníky nové thematicke, jako byl protiútok, útok na nepřítele vedoucího boj na zdrženou nebo útok

v noci. K osvojení nové tematiky je třeba volit jiné formy velitelské přípravy, jako na příklad přednášku nebo skupinové cvičení.

Význam letučky však není jen v tom, že jí prověřujeme nebo zdokonalujeme určité operačně taktické znalosti, nýbrž také v tom, že jí upevňujeme u zařazených důstojníků též velitelské vlastnosti a návyky, jako rozhodnost, samostatnost, velitelskou mluvu, orientační schopnosti v terénu, organisovanost práce, štábní kulturu a p. Konečně musíme hodnotit význam letučky nejen s hlediska jejího účinku na zařazené účastníky, ale též s hlediska jejího vlivu na zpracovatele i řídicího zaměstnání. Zpracování letučky dává možnost hlouběji si osvojit určitou tematiku, ověřit si na řešení zařazených účastníků vlastní názory a hodnocením řady různých prací dospět k objektivnějšímu rozboru.

II

V dosavadní přípravě a organisaci letuček se projevilo mnoho kladů i nedostatků. O nich se tu chci krátce zmínit.

Letučky probírané v rámci velitelské přípravy potvrdily, že letučka je jednou z neúčinnějších forem velitelské přípravy. Účastníci je řešili se zájmem a často v přestávkách i po skončení vedli o ní živé diskuse, které přispěly k prohloubení znalostí probírané tematiky. Většina temat letuček byla volena s výchozí situací v průběhu boje nebo operace a s učebním cílem zdokonalit znalosti v použití druhých sledů a záloh, v odražení silných protiúderů a ve vedení střetného boje. S tímto učebním cílem byla spojena nutnost důkladně hodnotit nepřítele, terén a provadět rozpočet času. Takto volená tematika, která vychází ze směrnic pro operační přípravu, má jistě příznivý vliv na zkvalitnění velitelské přípravy.

Jedním z nedostatků je, že se letučky nepoužívá jako formy velitelské přípravy na všech stupních. Jestliže se u okruhů a u sborů používá letuček málo, u divisí a pluků se letučky neprovádějí téměř vůbec. Rovněž tak velitelé a náčelníci druhů vojsk málo využívají letuček k zvýšení operačně taktických znalostí podřízených a téměř vůbec ne k zvýšení a upevnění jejich odborných znalostí.

Při zpracovávání námětových situací k letučkám není vždy plněn úkol stanovený směrnicemi ministra národní obrany pro operační přípravu vychovávat a rozvíjet u všech generálů a důstojníků pevné velitelské návyky a umění rychle se orientovat v složité situaci, jakož i promyšleně, směle a podle situace se rozhodovat. Vytvořené situace jsou často jednoduché, vyžadující jednoznačného řešení bez nutnosti hlubokého rozboru situace. Je však třeba dovedně vytvářet takové situace, které po důkladném zhodnocení všech prvků, t. j. úkolu, situace vlastní i nepřítele, terénu a časového rozpočtu, vyžadují zcela odlišného řešení, než které vznikne při povrchním posouzení situace.

Častým nedostatkem zpracovaných letuček je nesprávné vytvoření operačně taktického rámce. Na příklad je-li řešena letučka na stupni divise, musí být situace zpracována v celém sboru. Podobně, je-li letučka

zpracována na stupni sboru v rámci útočné operace, je nutné, aby zařazení znali nejen situaci v rámci armády nebo alespoň sousedních sborů, ale aby znali též cíl armádní operace, neboť bez ujasnění situace a úkolu armády nemohou se vždy správně rozhodovat. Tento nedostatek je způsoben buď podceněním situace o stupeň vyššího svazku (svazu) a častěji nedostatečnou kvalifikací zpracovatele letučky pro potřebný stupeň. V takovém případě je povinností náčelníka, který provedení letučky nařizuje, aby vydal pro zpracování podrobnější pokyny a v průběhu zpracování letučky aby poskytoval zpracovateli častější pomoc, po případě aby mu umožnil konzultovat u nadřízeného štábu.

Někteří důstojníci ještě zastávají nesprávný názor, že složitou situaci lze vytvořit jen mnohostránkovou výchozí situací, a často při přípravě letučky též nesprávně zpracovávají dokumenty, podobně jako při přípravě skupinového nebo velitelsko-štábního cvičení. Tím dochází k zbytečnému papírování, ke ztrátě drahocenného času a letučka pak nesplní své poslání. Při letučce je na příklad zbytečné zpracovávat jako dokument zámysl. Při skupinovém nebo velitelsko-štábním cvičení vyjadřujeme v zámyslu nejen operačně taktický rámec cvičení, ale též, jaké základní situace chceme procvičit. Při letučce však se neřeší několik situací, nýbrž jen jedna námětová situace a způsob, jak chceme splnit učební cíl, je vyjádřen zpracováním možného řešení. Proto při zpracování letučky je třeba si ujasnit operačně taktický rámec k výchozí situaci, avšak není jej třeba zpracovávat jako samostatný dokument. Je tedy třeba pro letučku zpracovat: výchozí situaci, k ní připravit možná řešení, jedno z nich vzorově zpracovat i se zdůvodněním a určit způsob provedení letučky a časový plán.

Váženým nedostatkem v přípravách na letučku je opomíjení přípravy rozboru. Je třeba mít na zřeteli, že stejně jako při cvičeních tak i při letučce závisí splnění učebních cílů z valné části na úspěšném provedení rozboru. Je proto důležité předem připravit několik možných řešení a při rozboru neprosazovat jen jedno autorské řešení. Jestliže se rozbor letučky omezuje na zhodnocení, do jaké míry se ten nebo onen soudruh přiblížil autorskému řešení, podlamuje to iniciativu účastníků letučky a ti pak, místo aby se směle a promyšleně rozhodovali, hledají způsoby, jak uhádnout autorské řešení. Nežfídka vede tento způsob rozboru též k podlamování autority řídicího letučky.

Podobně jako v přípravě letuček i v jejich provádění se vyskytuje řada nedostatků. Je to především ustrnutí na jedné formě letučky. Většina velitelů a náčelníků provádí letučky tím způsobem, že vydá na mapě výchozí situaci s námětovým textem a požaduje od účastníků letučky grafické nebo textové řešení situace se zdůvodněním. Účastníci při tom pracují současně a stejným způsobem. Tato forma je vhodná jen pro přezkoušení účastníků na velitelském shromáždění, avšak méně účinná je již ke zdokonalení znalostí, neboť neumožňuje dosti dobře zaměřit způsob provedení letučky na stupeň znalostí jednotlivých účastníků. Na příklad velitel sboru chce po služebním jednání, které má s veliteli divisi, probrat s nimi letučku. Velitel 1. divise nedovede stručně a jasně vojenským jazykem formulovat svá rozhodnutí, velitel 2. divise je slabší v grafice a velitel 3. divise má slabé orientační schopnosti.

Proto dá velitel sboru připravit jednu letučku a provede ji tímto způsobem:

Veliteli 1. divise vydá situaci na mapě a žádá, aby vyhlásil své rozhodnutí ústně; veliteli 2. divise situaci nadiktuje z textu, aby si ji musel sám zakreslit do čisté mapy, a uloží mu, aby zakreslil své rozhodnutí graficky; veliteli 3. divise vydá situaci na mapě a vyjede s ním do blízkého terénu. Dá mu čas, aby se orientoval a zhodnotil situaci, a žádá, aby své rozhodnutí vyhlásil bez mapy přímo v terénu.

Při provádění letuček nečiní někteří velitelé a náčelníci účinná opatření, aby účastníci pracovali samostatně. To má škodlivý vliv zejména na ty účastníky, kteří mají málo sebedůvěry a podceňují své znalosti a schopnosti. Nežřídká se potom stává, že zkoumají, jaká mají řešení silní jedinci, a podle toho se pak přikloní k tomu nebo onomu řešení. Tím ovšem mnoho času určeného k provedení letučky ztratí neplodnou prací, nedovedou se samostatně rozhodovat a spoléhají pak vždy na druhé.

Jedním z častých nedostatků je malá náročnost na grafické vyjadřování. Mnozí důstojníci při grafickém zpracovávání úkolu zaměřují se jen na operačně taktické řešení, nevěnují potřebnou pozornost štábní kultuře a často se dopouštějí proti jejím zásadám hrubých přestupků. Nedostatky ve štábní kultuře jsou však zaviněny nejen nedbalostí, ale mnohdy i neznalostí základních značek a zkratek. Většina velitelů a náčelníků však hodnotí jediné operačně taktické řešení a nedostatky ve štábní kultuře jen zjišťuje, avšak nečiní rozhodná opatření k jejich odstranění.

Málo důrazně se též vyžaduje, aby si účastníci udělali při řešení úkolu rozvrh času pro práci a aby jej důsledně plnili. Následek toho je, že pak pracují neekonomicky a často jim na nejdůležitější úkol zůstane nejméně času. Je třeba vidět, že zvyšování organisovanosti práce při řešení drobných úkolů přispěje k zvýšení organisovanosti celodenní práce, odstraní živelnost a usnadní tak v značné míře plnění rozkazu o dodržování pracovní doby.

Při provádění letučky je též důležité zvolit vhodnou dobu k jejímu uskutečnění. I když není nutné, aby její účastníci o ní vždy věděli předem, je žádoucí vystříhat se narušování plánů podřízených. Nesprávně byl na příklad zvolen způsob provedení letučky tak, že velitel divise přijel na kontrolu a pomoc k pluku, svolal jeho funkcionáře bez ohledu na jejich služební zaneprázdnění a výcvikové úkoly a dal jim řešit letučku. Takto sebelépe připravená letučka se zpravidla mine účinkem. Je proto nutné již při plánování vyhradit potřebný čas na provedení letučky, a chceme-li ji provést s překvapením, je možné při plánování zahrnout čas potřebný pro letučku do jiných úkolů (na příklad do přednášek provedených v rámci kontroly a pomoci, pracovních shromáždění a pod.).

Příčina těchto nedostatků je jednak v nedostatečné znalosti předpisu Oper-II-6, Operační příprava vyšších velitelů a štábů, který v části II na praktickém příkladě ukazuje, jak se má letučka připravovat, a dále v tom, že se nezkvalitňuje na základě získaných poznatků tato forma velitelské přípravy.

III

V této stati chci ukázat na možný způsob přípravy a organizace letučky.

Dříve než začne zpracovatel letučku zpracovávat, má dostat od svého velitele nebo náčelníka pokyny, které mohou zpravidla obsahovat: pro koho se má letučka připravit, způsob jejího provedení (v terénu, na mapě, na plastickém stole; graficky, ústně, textově), thema a učební cíl letučky, způsob a lhůty schvalování. Má-li se letučka provádět v terénu, je též účelné uvést v pokynech přibližný prostor. Chci zdůraznit, že tento obsah pokynů není žádná šablona a velitel může vydat právě tak mnohem podrobnější pokyny, jak zpracovat na příklad výchozí situaci, nebo může jen nařídít, pro koho letučku připravit, jestliže chce, aby mu zpracovatel sám thema, učební cíl a způsob provedení navrhl. Pro náš příklad zvolím thema »Střelecký sbor v útočném boji« a učební cíl »Zdokonalit velitele sboru v smělém rozhodování v útočném boji při odražení silného protiúderu«.

Jakmile dostane zpracovatel pokyny, zopakuje si k danému thematu příslušné stati Polního řádu, směrnice pro operační (bojovou) přípravu, po případě si je doplní dalším studiem článků z Vojenské mysli, sborníků, rozborů cvičení a p. Při tomto studiu si dělá poznámky, které prvky do letučky zahrne. Toto studium může být prováděno zejména u zkušenějších důstojníků až zároveň s vlastním zpracováním letučky, a je proto vždy účelné, aby zpracovatel měl uvedený studijní materiál vždy po ruce. V našem případě jsem si poznamenal pro využití v letučce tyto prvky:

a) Nutnost vytvořit k odražení úderu velkých sil nepřítele hluboko členěnou obranu.

b) Při velké převaze nepřátelských tanků sladně použít všech zbraní k odražení úderu.

c) Provádět rychlý manévr silami a prostředky na nejdůležitější směr.

d) Soustředit úsilí PVO k ochraně jednotek na nejohroženějším směru.

e) Obnovovat zálohy k udržení iniciativy a k zabezpečení aktivní činnosti.

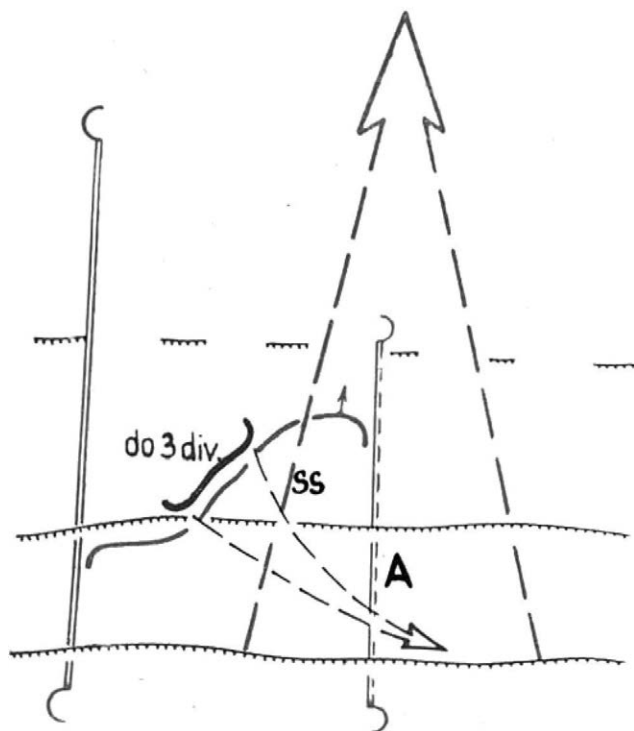
f) Násilný přechod vodního toku z chodu.

g) Využití tankových a mechanisovaných vojsk k rozhodné činnosti v odtržení od prvních sledů.

h) Nutnost zvýšit znalosti organizace nepřítele.

Při volbě těchto prvků je třeba brát v úvahu znalosti těch, pro které se letučka připravuje.

Zároveň se studiem a s děláním výpisků přistupuje zpracovatel k ujasnění thematic a učebního cíle. Toto ujasnění je účelné provádět graficky (na čistý papír a bez měřítka) a je třeba postupovat tak, že si nejdříve ujasňuje thema v nejjednodušším náčrtu. V našem zvoleném případě je to možné asi takto (schema 1).

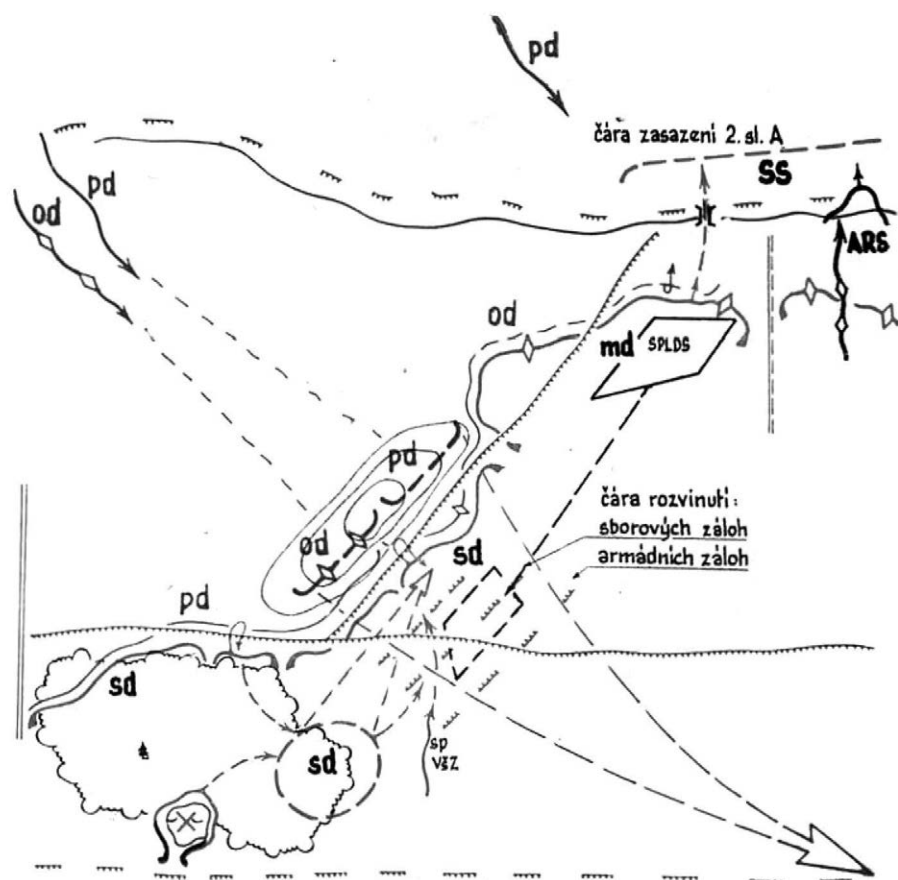

Schema 1 (thema letučky)

Potom rozpracovává situaci tak, aby byla co nejsložitější, a současně do ní zahrnuje ty prvky, které si vypsál ze studia. Vzhledem k tomu, že stále ještě nejsou v letučkách ani ve cvičeních vytvářeny dosti složité situace, uvedu několik možností, kterými je možné toho dosáhnout: použitím vzdušných výsadků jak nepřitelem, tak i vlastními vojsky, situací ARS, předsunutého odřadu, linií fronty, bojem částí sil v obklíčení (v útoku nepřitele, v obraně vlastních), situací vyžadující rychlé ovládnutí přechodů přes vodní toky nebo horské hřbety, podřízením nových sil ve vhodně zvoleném čase, zdržením postupu záloh nebo druhých

sledů anebo jejich vyřazením, po případě těžkými ztrátami od úderů nepřátelského letectva, použitím atomových zbraní, otravných látek, zátarasů, vhodnou volbou roční a denní doby a povětrnostních podmínek. zprávami o činnosti nepřátelských záloh v hloubce a na pasivních úsecích. Při jejich volbě je třeba dobře zvážit stupeň, pro který je letučka připravována. Chci-li na příklad řešit na stupni divise odražení silné protizteče, nebudu situaci komplikovat tím, že do jejího týlu použiji silného nepřátelského výsadku, neboť likvidaci tohoto výsadku by musel řešit starší náčelník.

V našem případě je možné vyjádřit graficky ujasnění učebního cíle tak, jak to ukazuje připojené schema 2.

Schema 2 (ujasnění učebního cíle)

Vysvětlení myšlenek zpracovatele.

Situaci mechanisované divise vytvořit tak, aby s ní bylo třeba rozvijet úspěch vpřed. V našem případě bude mít sbor úkol ovládnout z chodu předmostí na řece a zabezpečit tam odtud zasazení druhého sledu armády. Tím současně zahrnout do letučky zásadu násilného přechodu vodního toku z chodu: přijít na přechody dříve než nepřítel. Současně v souvislosti s činností mechanisované divise a postupem ARS ukázat na vytváření podmínek pro činnost tankových a mechanisovaných vojsk v odtržení od prvních sledů. Linii fronty a terén zvolit tak, aby byly současně vytvořeny výhodné podmínky k provedení úderu mechanisovanou divisí do boku nepřátelského protiúderného uskupení.

Situaci divise na směru protiúderu vytvořit tak, aby vyžadovala okamžitě zastavit další postup a organisovat odražení protiúderu. Toho dosáhnout tím, že zálohy nepřítel budou v situaci, která jim umožňuje vyrazit k protiúderu v krátkém čase. Přitom výchozí čáru nepřátelského protiúderu volit tak, aby bylo žádoucí dalším postupem ji ovládnout. Na příklad hřbet umožňující výhled do celé hloubky našeho sboru.

Divise na levém boku využít k manévru sil a k vytvoření hloubky obrany. Proto její situaci v námětu vytvořit tak, že její pokusy vniknout do boku protiúderného uskupení nemají pro silný odpor nepřítel na obranném pásmu naději na úspěch. Proto divisi bez pluku (ten ponechat k ochraně levého boku) vyčlenit do druhého sledu a být připraven udeřit jí do boku pronikajícího nepřítel nebo k přehrazení postupu nepříteli. Aby bylo umožněno přeskupení, zvolit výchozí situaci v noci a vyrazení nepřátelského protiúderu s rozedněním.

Ze zpráv o nepříteli vyžadovat na základě znalostí organizace nepřítel zhodnocení, na kterém směru bude útočit obrněná divise, a podle toho soustředit úsilí protitankových prostředků. V našem případě toho můžeme dosáhnout na příklad tím, že v námětové situaci dáme zprávu, že vlastní letouny, kterým se podařilo proniknout do prostoru nad protiúderným uskupením, zjistily v proudech na pravém boku tohoto uskupení asi 50 tanků typu T 43 (typ používaný v praporu těžkých tanků obrněné divise).

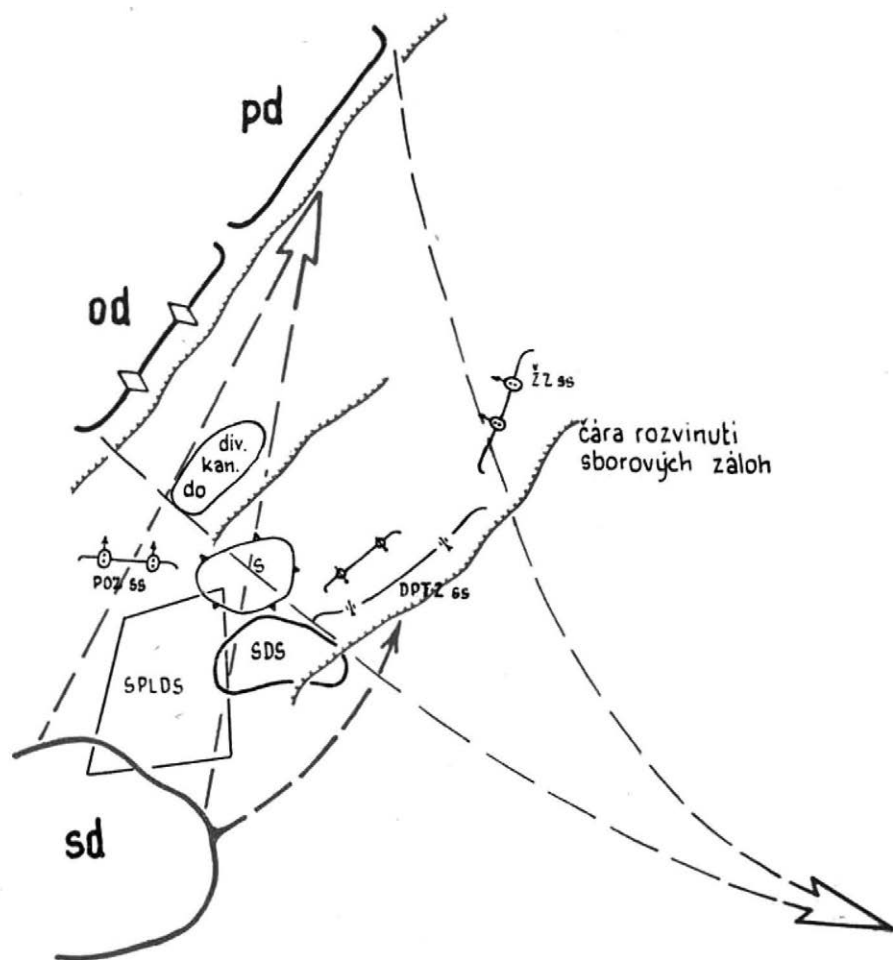
Hloubku obrany vytvořit volbou několika čar, tam rozvinout divisi a sborové zálohy. Situaci sborových záloh uspořádat ve výchozí situaci tak, aby bylo možné toto jejich sladění (schema 3). Poměr sil vytvořit tak, aby bylo třeba vyžádat zásah armádních záloh a letectva.

Hlavní úsilí prostředků PVO v námětové situaci mít na směru postupu mechanisované divise a jednotky na směru protiúderu mít slabě protivzdušně zabezpečeny. Tím přimět účastníky letučky k převedení úsilí PVO, zejména středorážního protiletadlového dělostřelectva, na ochranu útvarů, které jsou nejvíce ohroženy úderem nepřátelského letectva a vystaveny nebezpečí atomového napadení.

V záloze velitele sboru mít jeden střelecký pluk od divise na směru protiúderu. Aby se nezdržovala činnost tohoto pluku, ukázat v řešení nutnost stanovit mu úkol a pak teprve ho podřídit veliteli divise na

směru protiúderu. Nové zálohy předvidat vytvořit z prostředků levo-křídelní nebo mechanisované divise. Podle toho rozdělit ve výchozí situaci posilové prostředky.

Dále si musí zpracovatel ujasnit operačně taktický rámec cvičícího sboru. Je třeba, aby též v něm přispěl ke zkvalitnění letučky, aby odpovídala zásadám vedení operace — boje. Proto pro náš případ použije-

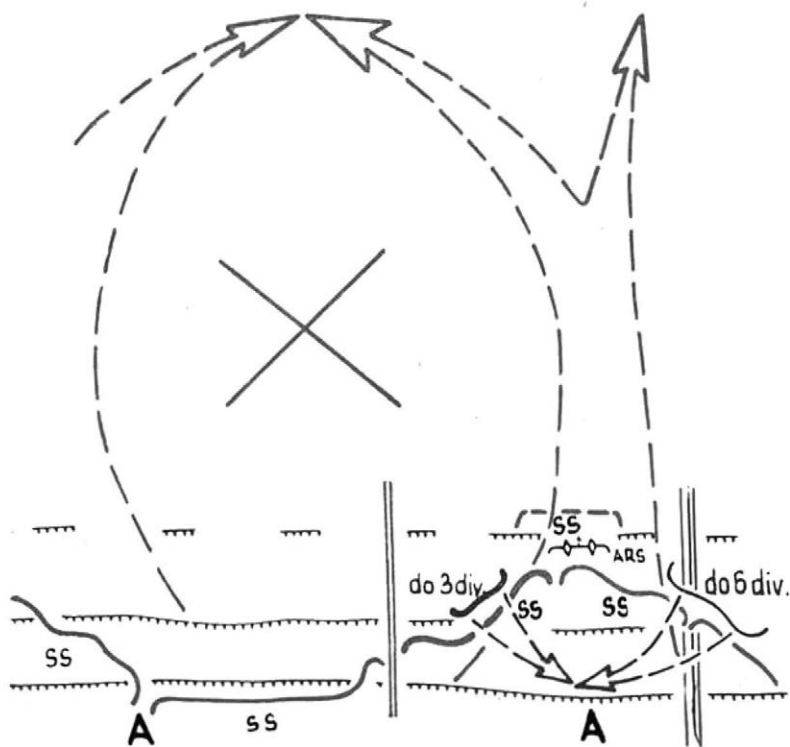
Schema 3

me tohoto rámce (schema 4). Tím dosáhneme toho, že protiúderné uskupení nepřítele, i když nebude obklíčeno a zničeno přímo, bude nakonec zničeno v rámci obklíčení a likvidace celého operačního uskupení nepřítele.

Tento cíl operace — ničit hlavní síly nepřítele — musíme cvičícím vštěpovat při každé příležitosti.

Chci zdůraznit, že tato část zpracování letučky je pro její kvalitu nejdůležitější, neboť tu se rodí základ letučky, její vtip a úspěch.

Na základě takto ujasněného tematu a učebního cíle může zpracovatel přistoupit k zpracování námětu. Je však výhodné vyžádat si u staršího náčelníka konsultaci, po případě i schválení tohoto ujasnění. Zpracovatel si v další práci musí být vědom, že volba prostoru na mapě není mechanická práce a že vytvořené myšlenky je třeba s papíru na mapu

Schema 4 (operačně taktický rámec letučky)

přenášet tvůrčím způsobem. Často bude třeba některé zvolené prvky vypustit a zvolit jiné, které vzhledem k zvolenému terénu jsou lepší. Zároveň s vytvářením situace na mapě je třeba provádět potřebné propočty poměru sil, potřebných vzdáleností svazků vlastních i nepřítelů od čar, jichž mají dosáhnout nebo z kterých vyrazily, vzhledem na jejich tempo, odpory, údery letectva a p.

Ostatní přípravné práce na letučce vycházejí z provedeního ujasnění učebního cíle. Proto je nebudu na našem případě rozvádět. Zmíním se jen o možném způsobu zpracování těchto dalších dokumentů.

Situaci je třeba v každém případě připravit na mapě alespoň pro řídicího. Pro účastníky může být námět připraven buď jenom na mapě, na mapě s textem nebo jenom v textu. Text námětu zpravidla nemá obsahovat jiné části než všeobecnou a zvláštní situaci a doplňkové údaje. Přitom dbáme, aby text byl stručný a obsahoval jen ty údaje, které jsou nutné k řešení. Zásadně musí být z námětu jasno: jaký je úkol cvičícího svazku, jeho úloha a místo v rámci vyššího svazku, situace svazků — útvarů o dva stupně níže (v našem případě do pluků), situace druhých sledů a záloh svazku, jehož situace se řeší, rozdělení posilových prostředků, situace sousedů, vzdušná situace, situace nepřítelů v dotyku a jeho záloh a konečně, jaký je úkol účastníků letučky.

Možné řešení je nejúčelnější zpracovávat graficky a jeho provedení musí být takové, aby bylo vzorem jak po stránce obsahové, tak i štábní kultury. Nejlépe je zakreslit je pro řídicího přímo do námětové mapy. Zdůvodnění tohoto řešení se zpravidla připravuje textově a rozbírá k r á t c e úkol, situaci vlastních vojsk a nepřítelů, terénní a povětrnostní podmínky (jsou-li pro řešení rozhodující), potřebné časové kalkulace a poměry sil. I když nelze předpisovat jeho celkový rozsah, nepovažují za účelné, aby bylo delší než na jednu stránku.

Další možná řešení se nezpracovávají, nýbrž uvedou se jejich charakteristické zvláštnosti s klady a nedostatky. Otázky, kterých je třeba si zvláště všimnout a které je třeba zdůraznit v rozboru, budou zpravidla totožné s těmi prvky, které si zpracovatel poznamenal při studiu, a to jak obsahem, tak i náplní. Není účelné rozpracovávat tyto otázky doslova proto, že tato část rozboru musí být velmi krátká, a je třeba, aby vedoucí krátké rozvedení těchto otázek provedl až na základě výsledků letučky.

Je účelné připravit pro rozbor podobný historický příklad.

Při organizaci letučky je třeba uvážit počet účastníků, jejich rozdělení do skupin a rozmístění. Je účelné provádět letučku s co nejmenším počtem účastníků, neboť to dává možnost lépe zaměřit zpracování letučky na schopnosti a znalosti účastníků a též rozbor může být proveden podrobněji a účinněji. Rozdělení účastníků do skupin je třeba provést, je-li jich mnoho nebo chceme-li dát odlišné úkoly. Není účelné, aby v jedné skupině bylo více účastníků než 5 až 10. Odlišnost úkolů se může na příklad projevit tím, že jedna skupina bude řešení dělat graficky, druhá formou nařízení divisím a zálohám, další (v které by byli

důstojníci dělostřelectva) bude mít úkol podrobně vyřešit rozmístění a rozdělení PTK, PLD a ostatního dělostřelectva se zdůvodněním a p.

Při rozmístění účastníků je třeba uplatňovat hledisko, aby účastníci pracovali samostatně, a po případě, aby byly pracovní podmínky alespoň částečně přiblíženy bojové situaci. Zvláště u letuček v terénu je třeba vyžadovat bojové chování, dát zpracovat rozhodnutí v zákopu nebo na pozorovatelně a p. Ztížení pracovních podmínek lze na příklad dosáhnout též tím, že účastníci budou řešit úkol v ochranných maskách nebo v nepříznivých povětrnostních podmínkách.

Poněvadž je žádoucí, aby rozbor letučky byl proveden hned po jejím zakončení, je třeba získávat pro něj podklady již při vlastní práci účastníků. Chybuje takový řídící letučky, který to nedělá a spoléhá na to, že mu podklady pro rozbor dá důstojník štábu, který bude hotové práce zkoumat. Je třeba sledovat, jak jednotliví důstojníci přistupují k studiu námětu, jak si organizují práci a jaká řešení si připravují. To umožní řídícímu, aby již při odevzdávání prací znal, jaká jsou různá řešení.

Vlastní rozbor lze provádět různými způsoby. Zpravidla bude obsahovat opakování thematic a učebního cíle, zhodnocení situace, zhodnocení práce účastníků, ukázkou možného řešení s jeho zdůvodněním a v závěru mohou být zdůrazněny některé otázky, a nač se mají účastníci zaměřit při svém dalším studiu. Je-li účastníků mnoho, bude účelné ukázat, jaké základní druhy řešení vznikly a jaké měly klady a nedostatky. V tomto případě je však žádoucí, aby zhodnocení jednotlivých prací bylo každému autorovi příležitostně zvlášť oznámeno, po případě zasláno písemně. Při menším počtu je lepší hodnotit každou práci zvlášť. Je-li letučka prováděna jen s jedním nebo i s dvěma až třemi účastníky, je vhodné vést rozbor formou diskuse, vyžadovat zdůvodnění dílčích otázek a zhodnotit daleko důkladněji všechny klady a nedostatky.

Pokud se týká provádění letuček v terénu, je s nimi dosud málo zkušeností, poněvadž většina velitelů a náčelníků tuto formu letučky nedeceňuje a neprovádí.

Jako příklad letuček v terénu uvedu:

- Účastníci dostanou úkol zaujmout obranu a podle průzkumu v terénu zpracují graficky rozhodnutí pro obranu.
- Na základě námětu vyhlásí účastník rozhodnutí přímo v terénu z paměti.
- Řídící vyhlásí rozhodnutí velitele v terénu a účastníci si je zaznamenají do map a zpracují na jeho základě schema součinnosti.
- Řídící vyhlásí v terénu situaci a účastníci zpracují na mapě hlášení s rozhodnutím.

Při volbě prostoru je třeba zvláště pečlivě vybírat terén, aby jeho vlastnosti měly i rozhodující vliv na taktické řešení. Na příklad vyžadovat upřesnění příčného postavení, jehož přibližný průběh vede údolím

potoka, které však má strmé svahy se skalisky a je těžko schůdné a překážkou pro tanky. Zajištění aktivnosti obrany bude vyžadovat zvolit příčné postavení tak, aby při protiúderu nemusela být tato překážka zdolávána.

Závěrem chci znovu zdůraznit, že je třeba využívat bohatosti všech forem letuček. V tomto článku jsem se hlavně zaměřil na letučky, kde účastníci řeší úkoly vševojskově. Je však třeba tvůrčím způsobem zpracovávat i speciální letučky pro důstojníky štábů druhů vojsk a týlu.